

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Basisschool van het Gemeenschapsonderwijs - 't Klein Atheneum te Tienen

Hoofdstructuur Bao

	Instellingsnummer	1313
	Instelling	Basisschool van het GO! - 't Klein Atheneum
directeur		Marie JAMART
adres		Oude Vestenstraat 12 - 3300 TIENEN
telefoon		016-81.68.45
fax		016-81.24.26
e-mail		kleinatheneum@g-o.be
website/URL		www.kleinatheneum.be
	Bestuur van de instelling	113902 - Scholengroep 11 Leuven-Tienen-Landen te LEUVEN
adres		Redingenstraat 88 - 3000 LEUVEN
	Scholengemeenschap	120841 - Leuven te KESSEL-LO
adres		Rerum Novarumlaan 1 - 3010 KESSEL-LO
	CLB	114363 - CLB vh GO Leuven - Tienen - Landen te TIENEN
adres		Oude Vestenstraat 14 - 3300 TIENEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	06/06/2011, 07/06/2011 en 09/06/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	09/06/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	22/06/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Frieda Thiels
	Teamleden	Stefan Pasture
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming	8
4.3 Lager onderwijs: Nederlands	9
4.4 Lager onderwijs: leren leren	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
5.1 Personeelsbeheer	11
5.2 Professionalisering	11
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	12
5.7 Evaluatie	14
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	14
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
7.1 Wat doet de school goed?	15
7.2 Wat kan de school verbeteren?	15
7.3 Wat moet de school verbeteren?	17
8. ADVIES	17
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

't Klein Atheneum, een basisschool van het GO! bevindt zich in het centrum van Tienen en deelt de campus met de Middenschool uit dezelfde scholengroep. De school wenst zich te profileren als een zorgzame school met aandacht voor waarden als basis voor het maatschappelijk functioneren. Sinds enkele jaren kent ook deze Tiense school een instroom van anderstalige en taalzwakke leerlingen.

De school beschikt slechts over enkele outputgegevens en staat nog weinig stil bij haar zorg voor kwaliteitsvol onderwijs.

Voor het leergebied Nederlands blijkt, uit de voorgelegde gegevens, dat de school slechts gedeeltelijk aan haar maatschappelijke opdracht voldoet.

In de kleuterafdeling is het aanbod voor Nederlands geïntegreerd in de thematische werking. Als referentiekader hanteren de teamleden het leerplan. De leerkrachten creëren een uitnodigend klasklimaat waar voldoende kansen ontstaan om de talige vaardigheden te ontwikkelen. Bij de oudste kleuters gaat er intentionele aandacht naar de ontwikkeling van de lees- en de schrijfvoorwaarden. Door het recent gebruik van een bewakingssysteem, slaagt het kleuterteam er nog niet in om hiaten en overlappingsen in het totaalaanbod op te sporen. Het ontbreken van afspraken over een gezamenlijke invulling en uitwerking van de thema's over de kleutergroepen heen reduceert de verticale samenhang. Het opgestarte ontwikkelingsproces toont echter aan dat de kleuterafdeling aan haar opdracht tegemoet komt.

In de lagere afdeling vormt het leerplan nog niet het referentiekader dat het onderwijs voor het leergebied Nederlands aanstuurt. Leerkrachten zijn onvoldoende vertrouwd met de visie, de aanpak en de inhoud van de eindtermen en het leerplan. Een onderwijsleerpakket is richtinggevend bij het realiseren van de basiscompetenties. Het schoolteam benadrukt de domeinen spelling en lezen, zowel in de observatie als in de uitvoering en de evaluatie. Op basis van haar werking en haar resultaten toont de lagere afdeling niet aan dat zij alle leerplandoelen op evenwichtige en samenhangende wijze nastreeft en ook realiseert. Een sterk frontale en leerkrachtgestuurde onderwijsstijl biedt weinig mogelijkheden tot interactie en laat onvoldoende ruimte voor leerlingeninitiatief. Het leren vanuit voor kinderen realistische en zinvolle taalcontexten vormt voor dit leergebied nog geen uitgangspunt.

Het zorgteam tracht tegemoet te komen aan de noden van leerlingen met een taalachterstand of een specifieke taalstoornis. Een aantal leerlingen maakt gebruik van ondersteunende maatregelen.

De principes aan de basis van het taalvaardigheidsonderwijs werden tot op heden nog weinig verkend en geïmplementeerd mede door het ontbreken van teamnascholingen om tot een gelijkgerichte visie en uitvoering te komen.

Voor het leergebied muzische vorming levert het kleuterteam de nodige inspanningen om te voldoen aan haar inspanningsverplichting. Via de thematische en geïntegreerde werking ontvangen de kleuters heel wat muzische impulsen en uitdagingen om de creatieve vaardigheden verder te ontwikkelen.

Voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren bieden zowel de kleuter- als de lagere afdeling waardevolle aanzetten maar dient de school het aanbod nog beter op elkaar af te stemmen en erover te waken leren leren niet te verengen tot leren studeren.

Enkele uitgewerkte initiatieven binnen de schoolwerking getuigen van oog voor de sociale en emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Ook hier hoort het team nog inspanningen te leveren om deze ontwikkeling verder positief te beïnvloeden en te evolueren naar onderwijs met permanente aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van de leerlingen.

Het nascholingsbeleid dat de school voert, speelt nog afdoende in op de realisering van een schooleigen visie. Een behoefteonderzoek behoort nog niet tot de schoolcultuur waardoor de professionalisering van teamleden eerder versnipperd dan doelgericht gebeurt. Het opstellen van een nascholingsplan in functie van gezamenlijk bepaalde prioriteiten vormt een werkpunt bij het samen school maken.

Het huidige interne leiderschap zet voorzichtige stappen om een ontwikkelings- en vernieuwingsdynamiek op gang te brengen. De school dient een nieuwe koers te varen en staat voor de uitdaging om vanuit een gezamenlijk bepaalde en gelijkgerichte visie over te gaan naar samenhangende en resultaatgerichte acties.

De school hoort de drie volgende schooljaren aan te grijpen om haar onderwijskwaliteit te optimaliseren. De lagere afdeling moet het bereiken van de eindtermen en de leerplandoelen voor Nederlands op verifieerbare en valide wijze kunnen voorleggen. Een te ontwikkelen stappenplan waarbij de school vertrekt van de actuele visie op onderwijs, hierop een schooleigen visie afstemt, prioriteiten en acties selecteert, deze spreidt in de tijd en op de klasvloer opvolgt, staat model voor de verdere schoolontwikkeling. Deze werking ondersteunt het groeiende besef bij leerkrachten dat ontwikkelingsdoelen, eindtermen en leerplandoelen het referentiekader vormen voor kwaliteitsvol onderwijs.

De inspectie is zich ervan bewust dat de school voor een grote uitdaging staat en besluit de doorlichting met een gunstig advies beperkt in de tijd. Zij rekent hierbij op een sterke inzet en de pedagogische onderlegdheid van interne en externe schoolparticipanten.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands

muzische vorming

Lager onderwijs

Nederlands

leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Socio-emotionele begeleiding

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- recente nieuwbouw
- sterke verjonging van het leerkrachtenkorps
- betekenisvolle aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

- De kleuterafdeling beschikt over outputgegevens die aantonen dat voor de meeste kleuters de leerplandoelen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate worden aangeboden en nagestreefd.
- De leraren gebruiken het leerplan als referentiekader bij de planning en in aanzet bij de bewaking van het aanbod. De bewaking gebeurt via de planningsdocumenten en door het turven van de aangereikte leerplandoelen. De dagelijkse doelgerichte observaties met periodieke registratie werken hierbij ondersteunend. Er zijn echter nog weinig afspraken over de wijze waarop de kleuteronderwijzers het aanbod in kaart brengen, noch over de frequentie en de diepgang van de na te streven doelen. Bij het overgangsgesprek vormt het registratiesysteem met de nagestreefde doelen nog geen onderwerp van overleg en heeft het team bijgevolg geen zicht op mogelijke hiaten en overlappingsen.
- Bij de planning van de activiteiten zorgen de kleuterleerkrachten voor voldoende evenwicht tussen de verschillende aspecten van taal. De thematische werking zorgt voor een natuurlijk geïntegreerde relatie tussen verschillende leergebieden en domeinen.
- Heel wat bijgewoonde activiteiten toonden aan dat hoofdzakelijk de klastitularissen hun taalvaardigheden oefenden en dat de kleuters minder kansen kregen tot spreken. Er zitten nog stevige groeikansen in het stimuleren van de taalinteractie tussen de kleuters onderling.
- De meeste leerlingen behalen goede resultaten op genormeerde taal- en schoolrijpheidstoetsen. Analyse en interpretatie van de resultaten van deze tests leidde op kindniveau tot enkele bijsturingsinitiatieven. Uit die toetsen conclusies trekken op klas- en op schoolniveau gebeurt voorlopig minder. Een vrij recent ingevoerd registratiesysteem met analysemogelijkheden zal mogelijk hieraan verhelpen.
- De leraren leveren elk op eigen wijze inspanningen om het aanbod af te stemmen op het niveau van de klas. De afstemming van het aanbod op individuele mogelijkheden van leerlingen gebeurt veeleer intuïtief en vertrekt nog weinig vanuit een doelgerichte en planmatige differentiatie.
- Het team zoekt naar een nieuw observatiedocument om de vorderingen van de kinderen functioneel in kaart te brengen. Momenteel screenen de leerkrachten van de tweede en de derde kleuterklas onder andere de taalbagage en het kritisch luisteren. Deze screening vullen zij aan met andere toetsgegevens om zicht te krijgen op de taal- en de spraakontwikkeling.

- Het uitgewerkte thema is duidelijk in het klasbeeld aanwezig. De keuze vertrekt hoofdzakelijk vanuit de leerkracht, minder vanuit vrij kleuterinitiatief. De keuze en de inrichting van de hoeken, in combinatie met een weloverwogen, een rijk en ontwikkelingsspecifiek materiaalaanbod blijft een aandachtspunt. Een permanente kritische ingesteldheid moet erover waken dat er voldoende uitdagende stimuli aanwezig zijn die het explorerend beleven en het ontwikkelingsgericht leren ondersteunen en aanwakkeren.
- De kwalitatieve uitwerking van de boeken- en de luisterhoek is leerkrachtafhankelijk. Digitale prentenboeken stimuleren het gebruik van hedendaagse technologieën.
- De doorstroming van het kleuter- naar het lager onderwijs verloopt voor de meeste leerlingen vlot en zonder vertraging. Niveauoverschrijdend werken de leerkrachten samen heel wat drempelverlagende integratieactiviteiten uit. Een aantal facetten van de lees-, de letter- en de schrijfontwikkeling krijgen hierdoor veel aandacht. Visualisatie en het gebruik van pictogrammen ter ondersteuning van het ontluikend lezen zijn aanwezig.
- Om anderstalige kleuters beter te ondersteunen past het team “de activerende directe instructiemethode” toe. Het team bewaakt de structurele opbouw van de schooltaal nog weinig intentioneel. De gradueel opgebouwde begrippenlijsten missen uitbreiding en verruiming.
- Er liggen nog groeikansen om hedendaags taalvaardigheidsonderwijs vanuit een gezamenlijke visie verder uit te bouwen. Teamleden reiken aan hierbij nood te hebben aan externe ondersteuning.
- De school neemt waardevolle initiatieven om de betrokkenheid van de ouders binnen het taalonderwijs te verhogen. Anderstalige ouders worden uitgenodigd op de praatgroep waar onderwijskundige onderwerpen een concrete verduidelijking krijgen.

4.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

- Outputgegevens onder de vorm van planningsdocumenten, observaties en kleuterwerk illustreren de inspanningen die de kleuterafdeling levert bij het nastreven van de leerplandoelen voor het leergebied muzische vorming. Stilaan maakt een productgerichte werking plaats voor een meer procesmatige aanpak. Het formaliseren van afspraken over de horizontale en de verticale samenhang vormen een werkpunt.
- Het leerplan vormt het referentiekader bij het plannen en het bewaken van het aanbod. De school formuleerde nog geen afspraken over de wijze waarop de kleuteronderwijzers het aanbod en de nagestreefde doelen in kaart dienen te brengen, noch over de frequentie en de diepgang bij het nastreven van de leerplandoelen.
- De thema- en de weekplanning weerspiegelen een brede waaier aan muzische activiteiten verspreid over de diverse domeinen. De kleuteronderwijzers integreren de doelen en de activiteiten in het thematische aanbod en creëren hierdoor een spontane samenhang met andere leergebieden. De prille aanzetten binnen het domein media wenst het team verder te continueren.
- De muzische klas- en gangaankledingen, de kleuterwerkjes, het fotomateriaal, de website en de verslagen van de personeelsvergaderingen tonen aan dat het kleuterteam inspanningen levert om kinderen te laten exploreren en experimenteren met materialen en technieken.
- Teamleden ervaren dat de kleuters heel wat plezier beleven aan het muzische bezig zijn. Zij grijpen deze momenten al eens aan om kleuters te begeleiden bij het verwoorden van hun gevoelens wat het welbevinden ondersteunt.

- De kleuters beschikken veelal over het nodige ontwikkelingsondersteunend materiaal. De materiaalkeuze vertrekt nog hoofdzakelijk vanuit de leerkrachten en tweedimensionale processen overwegen nog op driedimensionale creaties. De school dient er bij haar aanpak over te waken dat een te vlugge overstap naar speelwerkbladen het creatief experimenteren en concreet handelen niet verdringt.
- Er blijven binnen de muzische context nog waardevolle kansen liggen om zowel de kinderen nog meer actief en experimenterend bij het proces te betrekken als het optimaliseren van de creativiteit en, de aandacht voor het beschouwen. De inrichting van de speel- en werkhoeven beter afstemmen op een breed aanbod van (media)materialen en muzische activiteiten vormt een werkpunt.
- Er is nog geen duidelijke visie op (breed) evalueren van het muzische proces. De leerkrachten beseffen dat muzische aspecten deel uit maken van een harmonische persoonlijkheidsontwikkeling en zoeken naar een observatie- en registratiesysteem. Het kleuterrapport communiceert beperkt over muzische activiteiten, doelen of attitudes.
- De oudste kleuters maken via muzische initiatieven kennis met de Franse taal.

4.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet niet

- De school beschikt over onvoldoende outputgegevens die aantonen dat de leerplandoelen Nederlands voor de verschillende domeinen in voldoende mate worden aangeboden en gerealiseerd. Naast de methodegebonden screenings, de eigen toetsen en de gestandaardiseerde tests voor spelling en lezen, beschikt de school over weinig resultaten om de kwaliteit voor dit leergebied in kaart te brengen. De deelleerplannen fungeren uiterst zelden als referentiekader waardoor een evenwichtig aanbod in het gedrang komt.
- Voor haar taalonderwijsaanbod hanteert de school een onderwijsleerpakket en een bijkomende specifieke spellingsmethode. Het team gaat ervan uit dat het consequent gebruik van een pedagogisch leerstofpakket de nodige garanties biedt voor een harmonieuze, gelijkgerichte aanpak en onverwijld het bereiken van de leerplandoelen impliceert. De school heeft echter nog geen sluitend systeem ontwikkeld waaruit zij concludeert dat zij voor alle domeinen alle leerplandoelen op een evenwichtige wijze benadert en realiseert.
- De school kent sinds enkele jaren een groeiend aantal anderstalige en taalzwakke leerlingen. De uitgangspunten van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen en de visie achter het leerplan Nederlands werden nog niet gezamenlijk verkend. Deze verkenning vormt een dringende opdracht om van hieruit samen een schoolvisie te ontwikkelen die moet toelaten om op efficiënte en doelgerichte wijze in te spelen op de gewijzigde leerlinginstroom.
- Het onderwijs is nog weinig afgestemd op de specifieke taalbehoeften van de doelgroep. De aandacht voor een actief en uitdagend leerproces is sterk leerkrachtafhankelijk. De onderwijsstijl is veelal sturend en reikt leerlingen weinig kansen tot interactief, coöperatief en zelfontdekkend leren. Slechts enkele leerkrachten trachten de aangeboden onderwerpen en thema's te laten aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen of zorgen voor samenhang met andere leergebieden.
- De binnenklasdifferentiatie is nog weinig uitgebouwd om de taalzwakke kinderen een aangepaste ondersteuning te bieden. De leerkrachten maken gebruik van algoritmes en heuristieken behorend tot het taalleerpakket en/of van eigen gemaakte wandplaten. In een aantal gevallen kunnen de leerlingen een beroep doen op individuele hulpmiddelen en voorziet een taalhoek of een contractopdracht in remediërende - en / of extra oefeningen.

- Het schoolwerkplan beschrijft op gedetailleerde wijze hoe het schoolteam efficiënt taalvaardigheidsonderwijs wenst uit te bouwen en op welke wijze taalzwakke en anderstalige leerlingen begeleid worden bij het verwerven van de schooltaal en de gestandaardiseerde taal nodig om in de maatschappij te kunnen functioneren. Door het ontbreken van een breed draagvlak, vertonen de klaspraktijk en de verschillende acties en initiatieven weinig coherentie en vormt het voor de school een aandachtspunt om de principes van het taalvaardigheidsonderwijs gelijkgericht in de praktijk te verwezenlijken.
- De school volgt de vorderingen van de leerlingen voor Nederlands op via methodegebonden, eigen en genormeerde toetsen. Zowel binnen het leerlingvolgsysteem als in de rapportering naar ouders valt de grote aandacht op voor de technische vaardigheden spelling en lezen. De taalvaardigheden spreken en luisteren krijgen te weinig aandacht. De ontwikkelingsevolutie die de leerlingen hierin doormaken, brengt de school minder systematisch in kaart.
- Er worden weinig structurele maatregelen genomen voor de individuele ondersteuning en begeleiding van leerlingen met taalachterstand. De aangeboden ondersteuning richt zich voornamelijk op technisch lezen en spelling. De remediëring gebeurt veelal klasextern door de leerkrachten gelijke onderwijskansen (GOK).
- Leerlingen met taalontwikkelingsproblemen krijgen in een aantal gevallen ondersteuning door adequate maatregelen. De school werkt samen met het centrum voor leerlingenbegeleiding en met externe begeleiders.
- De implementatie van het vernieuwde deelleerplan taalbeschouwing werd nog niet opgenomen in een gefaseerd nascholingstraject maar de leerkrachten hebben weet van vernieuwde eindtermen.

4.4 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet

- Het team van de lagere afdeling stelde een inventaris op van allerlei facetten die in relatie staan tot de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren. Deze facetten zijn nog weinig sturend voor de concrete realisatie van de onderwijspraktijk. De vertaling naar een planmatige aanpak op schoolniveau dient nog te gebeuren net als het nastreven van een horizontale en verticale samenhang in de dagelijkse aanpak.
- Op klasniveau zijn er, hoewel sterk verschillend tussen leraren, enkele kwaliteitsvolle aspecten van leren leren zichtbaar. Hierbij ligt de klemtoon eerder op leren studeren en leren plannen en minder op aanpakstrategieën bij probleemoplossend denken en attitudevorming. Het verschil tussen leren leren en leren studeren is niet voor alle leraren even duidelijk. De mate waarin leerlingen informatiebronnen leren raadplegen, is afhankelijk van de individuele leerkracht en varieert van occasioneel tot zeer frequent.
- De leraren besteden veel aandacht aan orde, netheid en stiptheid als onderdeel van leren leren. Algoritmen en heuristieken aan de klaswanden ondersteunen het leerproces. In de meeste klassen is de waaier aan wandplaten weinig functioneel en geeft dit een drukke en onoverzichtelijke indruk.
- In een aantal klassen gaat er aandacht naar werkhouding en taakgerichtheid. Leerkrachtafhankelijk leren leerlingen uit de bovenbouw omgaan met toetswijzers als hulpmiddel bij het studeren.
- Op verschillend tempo evolueren de leraren naar een onderwijspraktijk waarin leerlingen meer zelfstandig en zelfgestuurd mogen en kunnen leren. Van een gevarieerd aanbod van actieve werk- en organisatievormen en de principes van coöperatief leren maakt het team nog weinig gebruik. De bijgewoonde activiteiten

straalden veelal een sterk leerkrachtgestuurd en docerend onderwijs uit en daagden kinderen weinig uit tot het in handen nemen van het eigen leerproces.

- Het kleuteronderwijs werkt hoofdzakelijk aan aspecten van leren leren bij de gewoontevorming en de zelfstandigheidstraining. Het hoeken- en contractwerk vormen een eerste aanzet naar zelfsturing bij kleuters. De afwezigheid van een doelgerichte keuze- en/of planningsmethodiek ontnemt de kleuters kansen in het opnemen van verantwoordelijkheid om taken binnen een bepaalde periode af te werken. In enkele klassen ondersteunen stappenplannen het aanpakgedrag bij probleemoplossend handelen.
- Het kleuterrapport licht ouders in over de ontwikkeling van hun kleuter en over werkhoudingen in het kader van leren leren. In de lagere afdeling rapporteren slechts enkele leerkrachten over deze leergebiedoverschrijdende eindtermen en zijn er op schoolniveau bijgevolg weinig observatiegegevens beschikbaar die de effecten van deze leergebiedoverschrijdende eindtermen in kaart brengen.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.2.1 Aanvangsbegeleiding

5.2.2 Deskundigheidsbevordering

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- De school beschikt nog niet over een nascholingsplan waarin ze op basis van een interne analyse, haar onderwijskwaliteit in beeld brengt en hierop haar nascholingsbeleid afstemt.
- Teamleden onderkennen meer en meer het belang van een planmatige aanpak om veranderingen en/of vernieuwingen op een gestructureerde, gelijkgerichte en diepgaande manier gezamenlijk te implementeren. De cultuur om onderwijskundige aspecten (bijsturingen of vernieuwingen) via een strategisch beleid van prioriteiten stellen, coachen, begeleiden en opvolgen aan te pakken, staat nog niet in de startblokken. Dit uit zich bijgevolg ook in het nascholingsbeleid.
- Er is nog geen sprake van een echt professionaliseringsbeleid gekoppeld aan de groeiende instroom van anderstalige en taalzwakke leerlingen. Wel spoort de gewijzigde schoolpopulatie een aantal teamleden aan tot het volgen van individuele nascholingstrajecten.
- Het vastleggen van individuele nascholingen en schoolprioriteiten op basis van een behoefteonderzoek behoort nog niet tot de geïntegreerde werking. De individuele professionalisering is hoofdzakelijk afgestemd op persoonlijke interesses, toevallige factoren en op het inspelen op acute noden maar minder op reële professionaliseringsnoden in functie van de hele school. Deze werking hypothekeert

het implementatietraject en maakt effecten op de klasvloer en op schoolniveau weinig aantoonbaar.

- De school voorziet in een systeem om de informatie van individuele nascholingen aan alle teamleden kenbaar te maken en beschikbaar te stellen. Er zijn echter weinig verwachtingen naar het rendement van de gevolgde vorming.
- Leraren geven over het algemeen een heel eigen inkleuring aan het te voeren onderwijsbeleid. De directeur maakt werk van een schoolwerkplanning in relatie tot de interne kwaliteitszorg. Heel wat van deze afspraken worden niet door het volledige team gedragen. De schoolwerkplanning functioneert nog niet als hefboom voor onderwijsvernieuwing.
- Tijdens formele en informele overlegmomenten wisselt het team onderling ideeën uit. De focus ligt hierbij nog beperkt op het creëren van een onderlinge afstemming en op de verhoging van de eigen deskundigheid.
- Leren van en met elkaar krijgt kansen tijdens overleg- en planningsmomenten en tussen duo- en parallelcollega's. In het verleden zijn er initiatieven geweest om bij elkaar te hospiteren.
- Beleidsmatig besteedt de school nog weinig aandacht aan de aanwending van klasbezoeken en formele functioneringsgesprekken als middel om voor teamleden individuele leertrajecten uit te zetten. Een meer formele communicatie en een grondig overleg over onder meer werkpunten, interne samenwerking, hedendaags onderwijs en professionalisering, behoren nog niet tot de beleidscultuur van de school.
- De meeste leerkrachten staan weinig kritisch tegenover het eigen didactische handelen en stellen de eigen klaswerking onvoldoende in vraag in functie van het optimaliseren van de klaspraktijk. Op schoolniveau nam het team nog geen formeel initiatief om een doelgerichte zelfevaluatie systematisch te introduceren.
- Specifieke vakliteratuur en pedagogisch-didactische naslagwerken zijn beperkt aanwezig en ondersteunen de leerkrachten weinig in het uitbreiden van hun deskundigheid. Het didactische handelen van de leraars wordt weinig in overweging genomen noch gekoppeld aan schoolafspraken.
- Het team denkt weinig gelijkgericht over het doel van onderwijs en de middelen die het daarvoor best inzet. De meeste leraars kennen de uitgangspunten niet van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen die de overheid oplegt. Ook de visie van het netgebonden leerplan is weinig gekend.
- Het team staat voor de uitdaging om de vele vernieuwingen gezamenlijk te bestuderen, afspraken formeel vast te leggen, op te volgen en te verankeren in de onderwijspraktijk opdat elk kind recht heeft op kwaliteitsvol onderricht en onderwijs op maat.

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 *Afstemming tussen school en CLB of andere partners*

5.6.2 *Leerbegeleiding*

5.6.3 *Loopbaanbegeleiding*

5.6.4 *Sociale en emotionele begeleiding*

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- In haar opvoedingsproject vermeldt de school dat ze werkt aan de sociale en emotionele ontwikkeling van de kinderen en dat zij inspanningen levert om deze ontwikkeling positief te beïnvloeden. De school- en de klasafspraken, al dan niet opgesteld in dialoog met de leerlingen, vormen een referentiekader voor de dagelijkse werking en bieden leerlingen een houvast bij het creëren van een veilig leer- en leefklimaat.
- De school heeft nog geen uitgesproken en doelgerichte visie op de sociale en emotionele begeleiding van een wijzigende en diverse schoolpopulatie en komt nog weinig preventief tegemoet aan specifieke emotionele en sociale zorgvragen van leerlingengroepen en/of individuele leerlingen.
- Met de inrichting van de niveaugebonden speelplaatsen, de sport- en spelmaterialen en de duidelijk gevisualiseerde afspraken streeft het team naar een ordelijk verloop van de vrije momenten en zinvolle groepsactiviteiten tijdens de pauzes.
- Een occasionele maar groepsgebonden problematiek zette de school aan tot het volgen van nascholing en het opbouwen van expertise in het omgaan met probleemgedrag. Om pest- en probleemgedrag tegen te gaan, maken enkele titularissen gebruik van de 'no blame'-aanpak. Een groene leerkracht fungeert als vertrouwenspersoon en vangt samen met de directeur en de zorgcoördinator specifieke gedragsproblemen op.
- In de huidige cyclus voor gelijke onderwijskansen vormt – naast preventie en remediering – de sociale en emotionele begeleiding een prioritaire strategie. Door allerlei omstandigheden werden de vooropgestelde acties om tegemoet te komen aan het welbevinden, de betrokkenheid en het functioneel aanwenden van sociale vaardigheden, opgenomen maar niet uitgevoerd. Het werken via de kwaliteitscirkel waar sensibilisering, visieontwikkeling, uitvoering, ondersteuning en opvolging sleutelbegrippen zijn, is nog geen verworvenheid.
- Niet alle teamleden stralen een even kindvriendelijke aanpak uit in het bevestigen van wat kinderen goed doen en maken leerlingen er attent op dat fouten maken nu eenmaal bij een leerproces hoort. Stimulerende en motiverende opmerkingen komen weinig voor in het schriftelijke, individuele verbeterwerk.
- Niet in elke klas stimuleert een positieve basishouding van de leraar een veilig, warm en betrokkenheidsverhogend klasklimaat. Niet alle leerkrachten wenden dit belangrijke, didactische principe aan. Bijgewoonde activiteiten, verbeterd leerlingenwerk, agenda's, nota's en stemgebruik ondersteunen deze vaststellingen.
- Het huiswerkbeleid zoals omschreven in het schoolwerkplan en de maatregelen die de school neemt om leerlingen aan te zetten tot taakgericht gedrag vertonen een discrepantie met de hoofddoelstellingen die de school wenst te realiseren.
- In de kleuterafdeling hebben de teamleden aandacht voor het welbevinden en de betrokkenheid van de kinderen. De periodieke screenings en het zoeken naar een adequaat en functioneel kindvolgsysteem tonen de bereidheid van de teamleden om de uitgevoerde observaties te registreren, te analyseren, te interpreteren en over te gaan tot acties. Het is niet meteen duidelijk of de aanzetten bij de kleuters

doorstroming en verdere opbouw kennen waardoor effecten van initiatieven en maatregelen weinig transparantie vertonen.

- Een aantal teamleden getuigen van goede individuele initiatieven om de sociale en emotionele ontwikkeling van de kinderen te stimuleren door gericht te werken aan het uiten en verwoorden van gevoelens via vrije expressiemogelijkheden en individuele gesprekken. Ook hier stelt de inspectie vast dat deze initiatieven niet altijd doorsijpelen of besproken worden op schoolniveau. Het 'samen school maken' kent nog een duidelijke groeimarge.
- Zowel in de kleuter- als in de lagere afdeling worden de ervaringen van de kinderen weinig aangegrepen als starter voor waardevolle en betrokkenheidsverhogende leeractiviteiten. Het ingaan op de voorstellen van kinderen in de keuze van thema's of activiteiten komt eerder sporadisch aan bod. Hierdoor mist de school heel wat kansen tot intrinsieke motivatie en betrokken leren en dit heel zeker voor specifieke doelgroepleerlingen.

5.7 Evaluatie

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De teamleden waarderen de inzet en de grote luisterbereidheid van de directeur.
- De opgezette structuur van werken met een zorgteam en een kernteam ondersteunt het gedeelde leiderschap en creëert also een breder draagvlak. Het delegeren van bepaalde pedagogische taken biedt onderwijskundige en organisatorische ondersteuning bij het uitwerken van het schoolbeleid.
- De school beschikt over vrij efficiënte communicatie- en overlegkanalen. Personeelsvergaderingen en formele overlegmomenten verlopen doorgaans doelgericht en leiden tot een participatieve en een collectieve besluitvorming.
- Het behoort nog niet tot de schoolcultuur om systematisch op basis van intern en extern aangereikte gegevens de eigen onderwijskwaliteit in beeld te brengen en bij te sturen.
- Het vormt voor het leiderschap een uitdaging om het beleid te oriënteren op een meer resultaatgerichte schoolontwikkeling (output) waarbij de school zich in de uitvoering van haar maatschappelijke opdracht nog meer toespitst op haar decretale opdracht. Als eerste verantwoordelijke voor de kwaliteit zorg is het belangrijk dat de school in de toekomst initiatieven neemt om via gestructureerd reflecteren en evalueren de eigen onderwijskwaliteit in kaart te brengen, te analyseren en zo nodig bij te sturen.
- Het schoolteam zette nog weinig stappen in het uitbouwen van taalvaardigheidsonderwijs. Een diepgaande analyse van de schoolspecifieke situatie met het oog op het preventief inspelen op mogelijke taal- en ontwikkelingsachterstanden komt weinig aan bod.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De toenemende aandacht in de kleuterafdeling om de klaswerking voor de leergebieden Nederlands en muzische vorming te relateren aan de leerplannen.
- De kansen die de kleuters krijgen om via een geïntegreerd aanbod gebruik te maken van diverse muzische uitdrukkingsvormen en hieraan vreugde en plezier beleven.
- De thematische werking in de kleuterafdeling bevordert zowel het transferabel leren als de informele contacten tussen de titularissen.
- Het nastreven en realiseren van een hogere leeropbrengst bij het lees- en spellingsonderricht in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De openheid en de bereidheid van de meeste leraren om nascholing te volgen.
- De samenwerking tussen de leraren en het zorgteam binnen het onderwijsleerproces.
- De inrichting van beide speelplaatsen en de spel- en ontspanningsmogelijkheden als actie binnen de sociale en emotionele ontwikkeling.
- De aanzetten van enkele teamleden om het onderwijsaanbod gericht af te stemmen op de klasgroep en op individuele leer- en ontwikkelingsmogelijkheden.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De gedreven inzet en de luisterbereidheid van het interne leiderschap.
- Een gedeeld leiderschap met onderliggende structuren dat samen instaat voor het creëren van een breder draagvlak.
- Het participatief beleid waardoor teamleden de kans krijgen om samen school te maken.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De principes aan de basis van de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen en de visie achter het leerplan Nederlands integreren in het klasmanagement om te komen tot een rijke leeromgeving die kinderen uitdaagt in het verleggen van hun grenzen.
- In de kleuterafdeling de leerplandoelen voor het leergebied Nederlands meer systematisch, intentioneel en verticaal samenhangend nastreven, bereiken en aantoonbaar maken.
- Het kritische en reflectieve vermogen van de teamleden stimuleren bij het in vraag stellen van de eigen werking in functie van een betere afstemming van de pedagogisch-didactische aanpak op de mogelijkheden en de moeilijkheden van de kinderen.

- De klasinterne differentiatie binnen het leergebied Nederlands niet beperken tot die momenten waarop een extra leraar de groep ondersteunt maar structurele differentiatiemogelijkheden inbouwen.
- De principes van taalvaardigheidsonderwijs invoeren op basis van gezamenlijke nascholingen en verankeren in een schooleigen visie en afspraken.
- Het aanbod voor leren leren formeel opnemen in een schoolplanning en consequent uitvoeren.
- Meer aandacht schenken aan de dagelijkse werkelijkheid waarin kinderen zich bewegen en rijke, samenhangende contexten uitwerken die voor leerling en leerkracht de schooldag tot een boeiende exploratietocht maken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Prioriteiten selecteren en afspraken maken om de continuïteit te garanderen. Bij de ontwikkeling van vernieuwingsinitiatieven een breed draagvlak creëren zodat afspraken resulteren in een gezamenlijke aanpak op klasniveau.
- De actiepunten opgenomen in het huidige GOK-plan, consequent en gelijkgericht realiseren, ondersteunen en opvolgen om te komen tot resultaatgerichte acties.
- De kwaliteit van de sociale en emotionele ondersteuning in alle klassen uitbouwen en garanderen zodat alle leerlingen recht hebben op onderwijs op maat met maximale aandacht voor welbevinden en betrokkenheid als voorwaarde om tot leren te komen.
- De resultaten van genormeerde toetsen krachtiger aanwenden in functie van didactische bijsturingen ter ondersteuning van hogere onderwijsopbrengsten.
- Het leren van elkaar optimaliseren door de eigen en niveauoverschrijdende klaspraktijk bespreekbaar te maken en goede externe praktijkvoorbeelden samen delen.
- De systematische en doelgerichte observaties op schoolniveau stroomlijnen in functie van een degelijke diagnostiek, een preventieve aanpak en planmatig remediërend onderwijs.
- Alle componenten van de totale persoonlijkheidsontwikkeling opnemen in een doelgerichte, evenwichtige en objectieve observatie, evaluatie en rapportering.
- Een uitgesproken visie op deskundigheidsbevordering formuleren en ondersteunende initiatieven ontwikkelen die inspireren en de klaspraktijk aansturen.
- De functionaliteit van vele documenten in vraag stellen en de planlast hierbij bewaken.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het proces om te komen tot een collectief gedragen en doelgerichte visie in de tijd faseren en een planning uitstippelen om tot een daadwerkelijke implementatie van de leerplannen te komen.
- Op basis van geijkte normeringen outputgegevens en leerlingenresultaten verzamelen en analyseren om de eigen onderwijskwaliteit in beeld te brengen en te optimaliseren.
- Streven naar een meer gestructureerd en effectief intern leiderschap met groeiende belangstelling voor onderwijskundige aspecten die mogelijk bijdragen tot een verhoging van de onderwijskwaliteit.
- Erover waken dat ontwikkelde visieteksten en documenten daadwerkelijk de leidraad vormen voor de organisatie en de invulling van het onderwijs. Gerichte druk uitoefenen opdat alle leraren de toevertrouwde opdrachten met de nodige deskundigheid uitvoeren.
- Sommige leraren, in aansluiting bij hun specifieke noden en werkpunten, stimuleren tot het volgen van gerichte bijscholingen en/of individuele begeleidingstrajecten voorzien.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In de lagere afdeling de leerplandoelen Nederlands gelijkgericht uitvoeren en een hoger taalvaardigheidsonderwijs ambiëren. Op verifieerbare wijze aantonen dat alle leerplandoelen op evenwichtige en samenhangende wijze worden bereikt.
- De aandacht voor het welbevinden, de betrokkenheid en de sociaal emotionele ontwikkeling bijsturen opdat alle leerlingen uitgedaagd worden in hun ontwikkeling en voor individuele (taal)leertrajecten een planmatige aanpak uitwerken.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs.

BEPERKT GUNSTIG

Lager onderwijs

omwille van onvoldoende bereiken van de leergebiedgebonden eindtermen
of nastreven van de attitudinale eindtermen voor
Nederlands

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 juni 2014** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geredieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Frieda Thiels

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: